

UCHWAŁA NR LIV/1097/18

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 22 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania Prezydenta Miasta Katowice z wykonania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017r.

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017r., poz. 1875 z późn.zm.) oraz § 1 uchwały nr XXXII/650/16 Rady Miasta Katowice z dnia 23 listopada 2016 roku w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017r.

RADA MIASTA KATOWICE

uchwała:

§1. Przyjąć sprawozdanie Prezydenta Miasta Katowice z wykonania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do uchwały Nr LIV/1097/18
Rady Miasta Katowice
z dnia 22 marca 2018 r.

Sprawozdanie z realizacji: Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok

Uchwała Nr XXXII/650/16 Rady Miasta Katowice
z dnia 23 listopada 2016 roku w sprawie przyjęcia
Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na 2017 rok

I. Cele Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok:

- a) Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych.
- b) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- c) Ograniczenie skali występowania zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży poprzez realizację działań profilaktycznych.
- d) Zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie.
- e) Oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom.
- f) Poprawa sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z uzależnieniami i przemoc, kompleksowej pomocy psychospołecznej, prawnej i pomocy w odbudowie więzi społecznych i rodzinnych.
- g) Poszerzanie kompetencji członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, organizacji pozarządowych w zakresie oddziaływań profilaktycznych oraz znajomości przepisów prawa

Zgodnie z preambułą do Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok oraz z preambułą do Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok, programy te podlegały współrealizacji.

Zadania Programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin poprzez:

- a) Prowadzenie działalności Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu działającego w ramach Miejskiej Izby Wyrzeźwień:

Rok	2016	2017
Konsultacje psychologiczne	1.311	1.492 (w tym: 848 indywidualnych oraz 644 w ramach grupy edukacyjno-motywacyjnej)
Rozmowy motywujące do leczenia dla osób opuszczających Izbę Wyrzeźwień	2.779	2.526
Porady prawne	127	126
Konsultacje psychiatryczne	37	34
konsultacje telefoniczne	483	422

Odnutowano nieznaczne zmiany w stosunku do roku ubiegłego: wzrost liczby konsultacji psychologicznych, natomiast zmniejszyła się liczba rozmów motywujących z osobami opuszczającymi Izbę Wyrzeźwień oraz konsultacji psychiatrycznych. Świadczy to o utrzymującym się poziomie zapotrzebowania i realizacji oddziaływań terapeutycznych przez Ośrodek oraz o potrzebie konsekwentnego podejmowania rozmów z osobami opuszczającymi leczenie.

- b) prowadzenie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, działań w zakresie uzależnień, związanych z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny

Konsultanci ds. uzależnień przy MOPS pomagają klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, są także w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi Terenowych Punktów Pomocy Społecznej. Prowadzą następującą działalność:

- **Działalność diagnostyczna** w zakresie:
  - picia szkodliwego,
  - uzależnienia od alkoholu,
  - sytuacji w rodzinie z problemem alkoholowym.

Rok	2016	2017
łącznie liczba osób objętych pomocą, w tym:	284	235
osoby z problemem alkoholowym	273	233
osoby z rodzin z problemem alkoholowym	11	2

- **Działalność diagnostyczno-motywacyjną** dotyczącą klientów z problemem alkoholowym prowadzoną poprzez konsultacje indywidualne i grupowe oraz wizyty w środowisku.

Konsultacje indywidualne w tym:	2016	2017
dla klientów Ośrodka realizowane przez konsultantów ds. uzależnień OIK i CRS	426	337
dla mieszkańców Katowic nie będących klientami MOPS	11	1

Zmniejszenie się liczby osób w procesie diagnostycznym wynika z faktu iż znaczna część osób, u których występuje problem alkoholowy korzystających z pomocy MOPS, jest już zdiagnozowana. Konsultacje indywidualne z zakresu problematyki uzależnień prowadzone są przez konsultantów zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej oraz Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.

- **Prowadzenie programu diagnostycznego pod kątem występowania u klientów problemu alkoholowego (program „Ja i alkohol”).**

„**Ja i Alkohol**”, program przeznaczony dla osób, u których zaobserwowano fakty świadczące o możliwości występowania problemu alkoholowego. Celem udziału w zajęciach było rozpoznanie przez klientów własnego stylu picia, negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu oraz edukacja na temat problematyki alkoholowej, a w efekcie diagnoza problemu alkoholowego. Klient otrzymywał także informacje dotyczące form i miejsc leczenia odwykowego, konstruował indywidualny plan leczenia. Spotkania grupowe odbywały się 2 razy w tygodniu i trwały 2 godziny. Integralną częścią programu były spotkania indywidualne z prowadzącym konsultantem.

Rok	2016	2017
Liczba osób uczestniczących w zajęciach	71	62

Liczba spotkań:	87	85
Liczba osób z rozpoznaniem uzależnieniem od alkoholu	21	19
Liczba osób z rozpoznaniem picciem szkodliwym	10	10
Liczba osób bez rozpoznanego problemu alkoholowego	7	6
Liczba osób bez rozpoznania	33	27

- **Interwencja kryzysowa i pomoc rodzinie z problemem alkoholowym** obejmowała pomoc w formie interwencji kryzysowej dla członków rodzin.

Rok	2016	2017
Problem nadużywania substancji psychoaktywnych w rodzinie (osoby)	101	118

- **Działalność szkoleniowa dla pracowników MOPS.**

Szkolenia dotyczyły problematyki uzależnień oraz specyfiki i sposobów postępowania w pracy socjalnej z osobą z problemem alkoholowym, tj. rozpoznawanie problemu, ocena, motywowanie i kierowanie do miejsc terapeutycznych. Zawierają treści dotyczące dysfunkcji w rodzinie alkoholowej i podstawowy warsztat pracy z członkami rodziny alkoholowej. Szkolenie z zakresu podstawowej wiedzy nt. problemów alkoholowych i ich rozwiązywania zorganizowano dla pracowników socjalnych, wychowawców świetlic specjalistycznych oraz asystentów rodzin. Na bieżąco realizowane były konsultacje dla pracowników socjalnych w zakresie planowania pracy socjalnej z klientem z problemem alkoholowym.

Rok	2016	2017
Liczba pracowników biorących udział w szkoleniu	25	20
Liczba spotkań	4	5
Liczba godzin	28	35
Liczba konsultacji dla pracowników socjalnych	144	163

- **Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin prowadzone przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych).**

Poradnictwo specjalistyczne w 2017 roku prowadzone było przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych) oraz dwóch konsultantów ds. uzależnień. Obejmowało problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania wykonywane przez specjalistów ds. uzależnień zatrudnionych w CRS nakierowane były w szczególności na udzielenie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ze zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu alkoholowego oraz ich rodzinom.

W ramach poradnictwa specjalistycznego udzielali oni wsparcia rodzinom osób zaburzonych psychicznie z problemem alkoholowym, informacji dotyczących chorób i sposobu postępowania z chorym członkiem rodziny. Prowadzili również konsultacje indywidualne w TPPS-ach, środowiskach zamieszkania oraz proces diagnostyczny przy współpracy z konsultantami ds. uzależnień w Ośrodku

Interwencji Kryzysowej. (Dane dotyczące ilości konsultacji zostały przedstawione i skomentowane w punkcie 1b - „Działalność diagnostyczno-motywacyjna”).

- **Zadania realizowane przez asystenta rodziny w Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii.**

W 2017 roku pracownik Ośrodka realizujący zadania asystenta rodziny zrealizował w ramach usługi **282** konsultacje dla **12 rodzin** mieszkających na terenie miasta Katowice - objętych usługą.

Celem usługi była poprawa sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem, pomoc w stworzeniu optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów rodziny. Ponadto, wsparcie pracownika realizującego zadania z zakresu asysty rodzinnej umożliwiło nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców oraz zwiększenie ich kompetencji rodzicielskich. Wsparcie asystenckie skupione było między innymi na: wspieraniu rodzin w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, a przede wszystkim odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych.

W trakcie trwania usługi pracownik realizujący działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin nawiązywał/poszerzał współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie miasta Katowice. W kontekście prowadzenia pogłębionej pracy z rodzinami objętymi usługą odbyło się **41 zespołów ds. pracy z rodziną** oraz **3 grupy robocze ds. przemocy w rodzinie**. W ramach zespołu ds. pracy z rodziną, członkowie zespołu podjęli decyzję o zakończeniu usługi asystenta rodziny w **1** rodzinie. W przypadku pozostałych rodzin skala/różnorodność problemów oznaczały konieczność kontynuowania usługi. Uczestnicy zespołów ds. pracy z rodziną w oparciu o diagnozę systemu rodzinnego wyodrębnili pozostałe do przepracowania z rodziną obszary problemowe jak również określili działania służące rozwiązaniu problemów.

Działania asystenta, w latach:	2016	2017
Liczba rodzin	13	12
Konsultacje	366	282
Zespoły	41	41
Grupy robocze	4	3
Zakończenie usługi	1	1

- c) zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców Katowic, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- **oddział dzienny** dla osób uzależnionych od alkoholu ze znacznym upośledzeniem w funkcjonowaniu społecznym (kierowanych przez MOPS Katowice), realizowane przez Centrum Psychiatrii na terenie Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 2 w Katowicach

Rok	2016	2017
Liczba osób objętych leczeniem	22	21
Ilość osobodni leczenia	560	560

w oddziale dziennym		
---------------------	--	--

- **działania związane z procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego** prowadzone przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA):
- do MKRPA wpłynęły **321 wniosków** o zobowiązanie do leczenia odwykowego

Rok	2016	2017
Kto był wnioskodawcą:	Liczba wniosków:	Liczba wniosków:
rodziny	75	70
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	56	69
Policja	78	134
Prokuratura	43	41
inne instytucje	10	7
Razem:	262	321

Zespół ds. Leczenia Odwykowego działający w ramach ww. Komisji prowadził działania na posiedzeniach we wtorki i czwartki w godz. 16.00 – 19.00 przy ul. Macieja 10:

Rok	2016	2017
Liczba osób z problemem alkoholowym zaproszona na spotkanie po raz pierwszy	337 (zgłosiło się 130)	374 (zgłosiło się 125)
Liczba obecności na kolejnych spotkaniach	352	339
Ile razy osoby motywowane do leczenia przedkładały zaświadczenia potwierdzające zgłoszenie się do placówki leczenia odwykowego	223	268
Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o zastosowanie zobowiązanie do leczenia odwykowego	196	156
Liczba zaproszonych członków rodzin	184	167
Liczba członków rodzin, które zgłosiły się na: - pierwsze spotkanie - kolejne spotkania	106 22	73 38
Łączna liczba obecności osób, które korzystały z pomocy Zespołu ds. Leczenia Odwykowego MKRPA	632	511

Nastąpił wyraźny wzrost ilości złożonych wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego w stosunku do roku ubiegłego, bo aż o 22,5%. Najczęstszymi wnioskodawcami były Komisariaty Policji (wzrost liczby wniosków w stosunku do ubiegłego roku aż o 72%). Większą aktywność wykazywały również Terenowe Punkty Pomocy Społecznej (wzrost liczby wniosków w stosunku do ubiegłego roku o ok. 13%). Wiele wniosków składanych przez Policję i MOPS dotyczyło osób, wobec których podejmowano procedurę o zobowiązanie do leczenia odwykowego w poprzednich latach. Są to osoby w bardzo głębokim stadium uzależnienia i często nie mające żadnej motywacji do zmiany swojego życia. W przypadku osób, które nie zgłaszają się na rozmowy motywujące do podjęcia terapii, są one kierowane na badania przez biegłych sądowych, a następnie (po zdiagnozowaniu

u nich uzależnienia) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa do Sądu Rejonowego wniosek o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

d) organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin

- zajęcia prowadzone w **Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Dwójka”** (ul. ks. bpa H. Bednorza 22) – objęto nimi osoby, które podjęły życie w trzeźwości i w klubie abstynenta uzyskują motywację do trzeźwienia oraz wsparcie psychiczne:

Rok	2016	2017
Liczba wszystkich spotkań	179	180
Liczba grup wsparcia	53	49
Liczba społeczności Stowarzyszenia	49	49
Liczba zajęć o charakterze sportowym	23	14
Liczba porad i informacji telefonicznych	959	776
Liczba porad w ramach pierwszego kontaktu	192	206

- zajęcia prowadzone w **Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Jędrus”** (ul. Macieja 10):

Rok	2016	2017
Grupa samopomocowa	4 x w miesiącu dla średnio 22 osób	4 x w miesiącu dla średnio 22 osób
Warsztaty rozwoju osobistego dla uzależnionych i współuzależnionych	35 spotkań po 2 godz., średnio 12 uczestników	47 spotkań po 2 godz., średnio 12 uczestników
Dyżury poradnictwa trzeźwościowego	600 godz.	490 godz.

- grupa DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików): 2 cykle terapii grupowej dla studentów, którzy dorastali w rodzinach z problemem alkoholowym, prowadzone na terenie Duszpasterstwa Akademickiego w Katowicach-Zawodziu, prowadzona przez psychoterapeutę specjalizującego się w terapii grupowej osób doświadczonych w okresie dzieciństwa i dorastania traumami przemocy oraz zaniedbaniem

Rok	2016	2017
Liczba osób	28	31
Liczba godzin	142	142

We wszystkich powyższych formach pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin utrzymano dynamikę na dotychczasowym poziomie.

e) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym – w tym zwłaszcza dla dzieci i młodzieży

- „**XXVI Ogólnopolski Wiosenny Zlot Rodzin Abstynenckich – Tatry 2017**” (Małe Ciche, w dniach 29.04. – 04.05.2017 roku) organizowany przez **Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno – Turystyczne z Katowic**, w ramach umowy z Urzędem Miasta Katowice; w Zlocie udział wzięło **55 mieszkańców Katowic** (impreza cykliczna, w 2016 roku dofinansowano udział 57 mieszkańców naszego Miasta).

- „Obóz terapeutyczno-integracyjny SULEJÓW 2018” zorganizowany przez **Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”**, w dniach 29.07.-12.08.2017 roku: **65 uczestników z Katowic** (w 2016 roku to samo Stowarzyszenie zorganizowało podobny obóz w Zawoi, a w ramach umowy z miastem Katowice sfinansowano uczestnictwo 43 osób).
- **Zimowisko terapeutyczno-integracyjne Małe Ciche**, w dniach 26-31.2017 roku: **18 uczestników** (w ubiegłym roku nie finansowano z budżetu Miasta żadnego zimowiska).

Wyjazdy osób uzależnionych wraz z rodzinami są bardzo cenną formą motywowania i pogłębiania całorocznej pracy nad polepszaniem relacji w rodzinach z problemem alkoholowym. Cieszą się one dużym zainteresowaniem.

f) wspieranie działalności punktów informacyjno - konsultacyjnych z zakresu problemów alkoholowych oraz stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych

- **Telefon Zaufania oraz punkt informacyjno-konsultacyjny** oraz poradnictwo z zakresu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej w Ośrodku Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. ks. bpa H. Bednorza 22:

Rok	2016	2017
Ilość rozmów w trakcie popołudniowych i nocnych dyżurów Telefonu Zaufania	2.903	3.289
Porady terapeutyczne (prowadzone przez psychologów i terapeutów)	728	534
Porady prawne	144	144

W 2017 roku nastąpił wzrost ilości rozmów telefonicznych (o 386 rozmowy) w ramach Telefonu Zaufania, przy spadku ilości bezpośrednich konsultacji terapeutycznych (o 194). Biorąc pod uwagę deficyt w zakresie pomocy psychologicznej w godzinach nocnych (a w tych godzinach jest największa intensywność pracy Telefonu Zaufania), ta zmiana jest traktowana jako korzystna.

- działalność **Katowickich Stowarzyszeń Trzeźwościowych: „Dwójka” oraz „Jędrus”** w ramach których udzielane są informacje i konsultacje w ramach działań samopomocowych oraz z udziałem wykwalifikowanych osób zaangażowanych w działalność tych organizacji (*opisane w punkcie 1d*).

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie:

- a) organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów d/s uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą

Rok	2016	2017
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4
Liczba spotkań Grup Roboczych	2.183	1.328

Znaczny spadek liczby Grup Roboczych wynika ze zmniejszonej liczby „Niebieskich Kart” założonych przez Policję. Może to wynikać z szerszej edukacji i skuteczniejszych działań prewencyjnych.

b) prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy – ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiar przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy.

Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmowała ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku.

W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Rok	2016	2017
łącznie liczba klientów objętych pomocą, w tym:	781	1.020
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	157	206
Sprawcy przemocy	91	119
Dzieci	40	50
Inne kryzysy w tym:	493	645
Konsultacje rodzinne/grupowe (ilość spotkań)	68	66
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	101	118

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS świadczone były następujące usługi:

- konsultacje indywidualne dla klientów z problemem przemocy w rodzinie,
- wizyty w środowisku,
- interwencje,
- kierowanie do miejsc schronienia,
- poradnictwo dla mieszkańców Katowic,
- poradnictwo prawne.

Liczba przeprowadzonych interwencji osobistych i telefonicznych:

Rok	2016	2017
Interwencje osobiste	195	253
Interwencje telefoniczne	1.035	1.319
RAZEM:	1.230	1.572

Interwencje były reakcją na sygnały o krzywdzeniu głównie dzieci i osób starszych. Podejmowane są w wielu przypadkach wspólnie z dzielnicowym. Po przeprowadzeniu działań interwencyjnych wspólnie planowane są następane kroki związane z pomocą.

Interwencje służą również przyspieszeniu i zwiększeniu skuteczności działań prawnych w instytucjach wymiaru sprawiedliwości.

Liczba usług w zakresie konsultacji indywidualnych i poradnictwa specjalistycznego:

Rok	2016	2017
Konsultacje indywidualne	1.501	1.783
Poradnictwo specjalistyczne	811	904
Poradnictwo prawne	388	407

Grupowe formy pracy socjalnej

Program Pomocy Psychologicznej w okresie od I-XII 2017 roku obejmował jedną formułę pracy grupowej:

- **Grupa psychoedukacyjna** dla ofiar przemocy - celem zajęć jest zyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

Rok	2016	2017
Liczba osób	19	35
Liczba spotkań	44	47

- **Budowanie naturalnych i środowiskowych grup wsparcia**

Uwzględniając specyfikę zjawiska przemocy i kryzysu, praca środowiskowa stanowi stały element w zapewnianiu bezpieczeństwa osobom poszkodowanym.

Budowanie naturalnych grup wsparcia w środowisku w ważnym stopniu przyczynia się do powstrzymania przemocy. Klientami ośrodka byli też tzw. świadkowie przemocy (rodzina, sąsiedzi, przyjaciele), którzy wyposażeni w informacje, edukację i wsparcie świadomie i aktywnie wspierają swoich bliskich w sytuacji kryzysu i przemocy.

Rok	2016	2017
Grupowe formy pomocy - liczba spotkań	44	47
- liczba osób	19	35
Naturalne grupy wsparcia/spotkania rodzinne - liczba spotkań	68	66
- liczba osób	143	137

Liczba osób objętych pomocą Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS w 2017 roku wzrosła w stosunku do 2016 roku, zwłaszcza w zakresie pomocy ofiarom przemocy. Zwiększyła się liczba interwencji osobistych, telefonicznych oraz konsultacji i udzielanego poradnictwa. Wynika to z zapotrzebowania

mieszkańców na korzystanie z poszczególnych usług placówki oraz świadczy o wysokim poziomie udzielanego wsparcia przez specjalistów OIK. Liczba osób objętych wsparciem w ramach grupowych form pomocy wykazuje tendencje wzrostową, co świadczy o skuteczności tej formy oddziaływania. Na podobnym poziomie utrzymuje się natomiast liczba naturalnych grup wsparcia, co wskazuje na zasadność dalszej realizacji tej formy pomocy.

- c) wspieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe:

Stowarzyszenie PO MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej

Świadczone usługi polegają na:

- zapewnieniu całodobowego schronienia dla **10** kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu, jak również przymusowej prostytucji;
- świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego;
- zapewnieniu produktów żywnościowych umożliwiających całodienne wyżywienie oraz możliwości samodzielnego sporządzania posiłków z produktów żywnościowych zakupionych przez placówkę.

Z pomocy Stowarzyszenia w okresie I – XII.2017 roku skorzystało (narastająco) **21 osób**.

W 2016 roku skorzystało (narastająco) 20 osób.

Parafia Ewangelicko -Augsburska w Katowicach

- Prowadzenie punktu konsultacyjnego przy ul. Dudy Gracza 6 w ramach projektu pn.: „Ograniczanie ryzyka przemocy w rodzinie”:

Rok	2016	2017
łącznie porad, w tym:	306 godzin	135 godzin*
ile osób skorzystało z porad następujących specjalistów:		
- psycholog i specjalista ds. przemocy	29	38
- prawnik	44	20

* realizację projektu zgodnie z umową zakończono w czerwcu 2017 roku, a następnie uruchomiono inne zadanie polegające na realizacji warsztatów edukacyjnych dla rodziców pn.: „Odkryj PoMOC w sobie”

- Prowadzenie przez interwencji kryzysowych zajęć warsztatowych dla rodziców/opiekunów dzieci: 2 grupy po 20 osób (210 godzin zajęć) – prowadzone w drugim półroczu 2017 roku.

Placówki prowadzące różne formy pomocy dla ofiar przemocy stanowią ważne uzupełnienie dla działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej, zwłaszcza w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia dla matek z dziećmi.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w szczególności w formie opiekuńczej i specjalistycznej, w tym: świetlic specjalistycznych i ognisk wychowawczych dla dzieci oraz klubów specjalistycznych dla młodzieży

Świetlice Specjalistyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (realizowane równolegle w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2017r.) adresują swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami.

Mają one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny. W zakresie potrzeb bytowych zgodnie ze standardem usług obejmują zadania takie jak: pobyt dzieci w placówkach w godzinach popołudniowych, zapewniając wychowankom w tym czasie poczucie bezpieczeństwa i właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki przez 5 dni w tygodniu; wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie.

Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych przy jednoczesnym wsparciu rodziny w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Nazwa, numer i adres Świetlicy	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco) w 2016 roku	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco) w 2017 roku
Świetlica Specjalistyczna Nr 1, ul. Orkana 7a	24+5*	22+4*
Świetlica Specjalistyczna Nr 2, ul. Powstańców 3	44+11*	46+16*
Świetlica Specjalistyczna Nr 3, ul. Gliwicka 74	42+5*	41+10*
Świetlica Specjalistyczna Nr 4, ul. Świdnicka 35	48+10*	51+13*
Świetlica Specjalistyczna Nr 5, ul. Czecha 2	30+13*	41+9*
RAZEM	188+44*	201+52*

*liczba dzieci, które na podstawie uzgodnień uczęszczały do placówek w ramach wolnych miejsc w okresie wakacji letnich

Specjalistyczne Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej są kontynuacją pracy socjoterapeutycznej Świetlic Specjalistycznych. Kluby przeznaczone są dla młodzieży w wieku 12-18 lat, absolwentów szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Kluby działają w godzinach popołudniowych 5 dni w tygodniu. Cele i zadania Klubów są tożsame z zadaniami Świetlic Specjalistycznych.

Nazwa, numer i adres Klubu	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco) w 2016 rok	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco) w 2017 rok
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 1, ul. Orkana 7a	17+0*	16+1*
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 2, ul. Krakowska 138	26+4*	26+2*
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 3, ul. Czecha 2	10+4*	17+1*
RAZEM	53+8*	59+4*

*liczba dzieci, które na podstawie uzgodnień uczęszczały do placówek w ramach wolnych miejsc w okresie wakacji letnich

Placówki Wsparcia Dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe, dotowane przez Miasto Katowice – Wydział Polityki Społecznej:

Rok			2016		2017	
Lp.	Nazwa i adres placówki	Przez kogo prowadzona	Liczba miejsc	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)	Liczba miejsc	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
1.	„Dom Aniołów Stróżów” ognisko wychowawcze, Świetlica Terapeutyczna dla grupy młodszej oraz Świetlica Terapeutyczna dla grupy starszej (Świetlice typu specjalistycznego) ul. Gliwicka 148	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” ul. Andrzeja 12a	55	82	55	67
2	Świetlica Socjoterapeutyczna (typu specjalistycznego) ul. Morcinka 19a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO ul. Morcinka 19a	40	57	40 (w okresie I-VI) 35 (w okresie VII-XII)	42
3.	Świetlica Środowiskowa (typu specjalistycznego) im. Św. Brata Alberta ul. Brata Alberta 4, Katowice	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Jacka ul. Dębowa 23	30	43	30	70
4.	Świetlica Środowiskowa (typu specjalistycznego) im. św. Barbary ul. Młodzieżowa 10	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Jacka ul. Dębowa 23	30	58	30	70

5.	Świetlica Środowiskowa zwana Klubem Dziecięco-Młodzieżowym „Szansa dla każdego” (typu opiekuńczego) ul. 3 Maja 36/2, Katowice	Stowarzyszeni „Szansa dla każdego” ul. 3 Maja 36/2	30	35	30	42
6.	Świetlica Środowiskowa (typu specjalistycznego) ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom przy Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Apostołów Piotra i Pawła ul. Kilińskiego 15	70	94	70	155
7.	Klub Młodzieżowy (typu specjalistycznego) ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom przy Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Apostołów Piotra i Pawła ul. Kilińskiego 15	25	31	25	29
8.	Klub Młodzieżowy (typu specjalistycznego) ul. Morcinka 19a*	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO ul. Morcinka 19a	15	22	15 (w okresie I-VI) 20 (w okresie VII-XII)	18
9.	Świetlica Opiekuńcza dla Dzieci Przedszkolnych im. Józefa Robotnika ul. Mikusińskiego 8*	Rzymsko-Katolicka Parafia św. Józefa Robotnika	15	17	15	20
10.	Koło zainteresowań „Klub Profilaktyczny „EKIPA” ul. ks. bpa H. Bednorza 20	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Szopienicach ul. Bednorza 20	30	50	30	38
11.	Koło zainteresowań „W Słonecznej Krainie” ul. Dudy Gracza 6	Parafia Ewangelicko-Augsburska ul. Warszawska 18	15	202	15	27
12.	Placówka wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Bogucice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO ul. Morcinka 19a	nie dotyczy	54	nie dotyczy	40
13.	Placówka wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Załęże	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” ul. Andrzeja 12a	nie dotyczy	421	nie dotyczy	234
14.	Placówka wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Śródmieście	Parafia Ewangelicko-Augsburska ul. Warszawska 18	nie dotyczy	40	nie dotyczy	196
Razem:			355	1.206	355	1.048

*Placówki realizujące zadanie w 2016 roku w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok.

Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego została w stosunku do roku ubiegłego utrzymana na tym samym poziomie.

Natomiast całkowita liczba dzieci, które korzystały z placówek wsparcia dziennego zmalała w stosunku do 2016 o ok. 13%, co wynika z lepszej frekwencji i mniejszej rotacji wśród wychowanków placówek.

Rozbudowana sieć placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez MOPS oraz organizacje pozarządowe spełnia zapotrzebowanie na profesjonalną i długoterminową pomoc dla dzieci wychowujących się w rodzinach niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, w tym z problemem alkoholowym.

b) realizacja środowiskowych programów profilaktycznych, prowadzonych na terenie szkół, wg. następujących założeń merytorycznych :

- forma zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym, zajęć wyrównawczych, w połączeniu z oddziaływaniami o charakterze psychologiczno-pedagogicznym i edukacyjno - informacyjnymi z zakresu profilaktyki uzależnień, adresowanych w pierwszej kolejności do dzieci zaniedbanych wychowawczo i mających na celu nawiązywanie współpracy z rodzicami,
- realizowane przez współpracujące ze sobą instytucje (np. szkoły, terenowe punkty pomocy społecznej, uczniowskie kluby sportowe, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne),
- koordynowane merytorycznie przez osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program.

Programy były realizowane w okresie I-VI.2017 roku w: **52 szkołach**, a okresie IX-XII w: **46 szkołach** (w związku z likwidacją gimnazjów).

Rok	2016	2017
Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	6.248	6.339
Liczba realizatorów	508 nauczycieli 161 wolontariuszy	525 nauczycieli 132 wolontariuszy
Liczba godzin	20.125	19.084

Rok	2016	2017
Rodzaje zajęć:	Ilość godzin:	Ilość godzin
sportowe	3.519	3.313
dydaktyczno-wyrównawcze	3.174	3.026
artystyczne	3.315	2.893
terapeutyczno-pedagogiczne	2.516	2.446
imprezy integracyjne	3.041	3.058

komputerowe	869	808
inne rodzaje zajęć	3.691	3.540
Razem:	20.125	19.084

Rok	2016	2017
Kategorie problemów występujących u dzieci biorących udział w zajęciach:	Liczba dzieci ze zidentyfikowanym problemem	Liczba dzieci ze zidentyfikowanym problemem
Dzieci, których rodziny korzystają z pomocy MOPS	1.558	1.414
Dzieci z rodzin o nieprawidłowej sytuacji wychowawczej	1.298	1.236
Dzieci wychowywane przez jednego rodzica	1.257	1.150
Dzieci sprawiające problemy wychowawcze	1.294	1.419
Dzieci z trudnościami w nauce	2.039	1.994
Dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi, w tym zdrowotnymi	1.084	1.044
Dzieci wychowujące się w rodzinach zastępczych, placówek opiekuńczych	207	200
Dzieci, u których nie stwierdzono powyższych problemów	2.076	2.323

Uwaga: powyższe dane z realizacji środowiskowych programów profilaktycznych powtarzają się w sprawozdaniu z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 rok (ponieważ są realizowane równoległe w ramach tego Programu).

Środowiskowe Programy Profilaktyczne realizowane w szkołach w formie zajęć pozalekcyjnych utrzymują na zbliżonym poziomie liczbę uczniów i zrealizowanych godzin zajęć. Także nasilenie rodzaju problemów identyfikowanych u uczestników programu nie uległo większym zmianom w stosunku do roku ubiegłego.

c) prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych poprzez uczniowskie kluby sportowe i uwzględniających następujące elementy:

- włączanie w zajęcia sportowe dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji np. materialnej, rodzinnej, wychowawczej,
- podjęcie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej,

Lp.	Nazwa organizacji	Adres	Środki finansowe przyznane w ramach umowy dotacji
1.	UKS ŹRÓDEŁKO	ul. Jana Wantuły 11	25 000,00 zł
2.	UKS VICTORIA	ul. Marmurowa 18	5 000,00 zł

3.	UKS SP 27	ul. Łętowskiego 18	60 000,00 zł
4.	UKS PODLESIE	ul. Malczewskiego 1	12 000,00 zł
5.	MKS PAŁAC MŁODZIEŻY	ul. Mikołowska 26	105 000,00 zł
6.	UKS SPRINT	ul. Przyjazna 7a	17 000,00 zł
7.	UKS KUKUŁKI	ul. Kukułek 2a	7 000,00 zł
8.	UKS LIDER	ul. Sportowa 28	25 000,00 zł
9.	UKS AKADEMIA PIŁKARSKA KATOWICE	ul. Johna Baildona 14/8	500,00 zł
10.	UKS GLADIATOR 23	ul. Medyków 27	12 000,00 zł
11.	UKS MOS	ul. Paderewskiego 46a	63 000,00 zł
12.	UKS KOKOCINIEC	ul. Zielona 5	4 000,00 zł
13.	UKS SPARTA	ul. Żeromskiego 4	7 000,00 zł
14.	UKS JUNGA	ul. Morawa 19	25 500,00 zł
15.	UKS WODNIK	ul. Lepszego 2	12 000,00 zł
16.	UKS OKTAGON	ul. Morawa 86	5 000,00 zł
17.	UKS KUŹNICA	ul. Słowiańska 1	5 000,00 zł
18.	MUKS NAPRZÓD JANÓW	ul. Nałkowskiej 10	10 000,00 zł
	SUMA		400 000,00 zł

W zajęciach uczniowskich klubów sportowych brało udział **1.425 osób** (dzieci i młodzież), natomiast w 2016 roku w zajęciach UKS wzięło udział 1.560 osób. Świadczy to o utrzymującym się zapotrzebowaniu na tę formę oddziaływań profilaktycznych.

d) prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych

- Program „**Z bajką bezpieczniej**” realizowany przez funkcjonariuszy Zespołu Prewencji Szkolnej katowickiej Straży Miejskiej w przedszkolach oraz klasach I-III porusza zagadnienia związane z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym: **30** spotkań w przedszkolach, **10** w szkołach podstawowych, łącznie w zajęciach uczestniczyło **1.155 dzieci**.
- Program „**Bezpieczne Dziecko – Przyjaciół Szupka**”/„**Bezpieczny Gimnazjalista**”, realizowany przez nauczycieli i pedagogów w ramach godzin wychowawczych, adresaci programu w II półroczu roku szkolnego 2016/2017:
12.897 uczniów szkół podstawowych

5.303 uczniów szkół gimnazjalnych
858 uczniów zespołów szkół specjalnych,

adresaci programu w I półroczu roku szkolnego 2017/2018:

- 17.545 uczniów szkół podstawowych
- 8.764 uczniów szkół gimnazjalnych
- 705 uczniów zespołów szkół specjalnych.

Realizowana tematyka dotyczyła :

- uzależnień (nikotyna, narkotyki, alkohol, Internet),
- bezpiecznego wypoczynku (bezpieczeństwo w trakcie wakacji w mieście, w trakcie podróży, w trakcie wypoczynku nad wodą i w górach),
- bezpieczeństwa w kontaktach z dorosłymi (molestowanie, znęcanie się, kradzieże, pozyskiwanie od dzieci i młodzieży informacji przez przestępców),
- przemocy rówieśniczej (bójki, pobicia, rozboje, wymuszenia, kradzieże)

Program „**Bezpieczna Młodzież**” realizowany przez nauczycieli i pedagogów w ramach godzin wychowawczych w szkołach ponadgimnazjalnych, obejmuje następujące tematy:

„*Jak chronić się przed uzależnieniem?*”,

„*Chcę żyć, czyli co należy wiedzieć o depresji i zachowaniach autodestrukcyjnych*”,

„*Cyberprzemoc – czy nas to dotyczy?*”

„*Przemoc seksualna – czy potrafimy reagować?*”

- Program „**Korekta**” realizowany w klasach II i III szkół ponadgimnazjalnych: zrealizowano **26 edycji** (jedna edycja programu trwała 3 godziny lekcyjne), którymi objęto **507 uczniów**; jest to program profilaktyczny, edukacyjny, adresowany do młodych ludzi, którzy są już po inicjacji alkoholowej (lub w związku z uzyskaniem pełnoletniości uzyskują pełnoprawną możliwość picia alkoholu), a w szczególności do tych, u których pojawiają się problemy z nadużywaniem alkoholu, ukazuje szeroką gamę zagrożeń związanych z używaniem alkoholu.

W 2016 roku zrealizowano 30 edycji tego programu, w których wzięło udział 722 uczniów.

- Program „**Zamiast na ulicy**” (praca wśród młodzieży ubogiej i zepchniętej na margines społeczny, budowanie strefy bezpieczeństwa bez alkoholu i narkotyków oraz stwarzanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu w ramach działalności Klubu Młodzieżowego „**Wysoki Zamek**” przy ul. Gliwickiej 96), realizowany przez **Wspólnotę Dobrego Pasterza: 3.099** obecności we wszystkich imprezach o charakterze kulturalnym (w tym: w **20** zrealizowanych imprez wolnych od alkoholu i narkotyków oraz w 40 godzin zajęć edukacyjno-profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom); **62** stałych uczestników, **10** osób objętych indywidualną pracą psychokorekcyjną.

Liczba stałych uczestników w porównaniu z rokiem 2016 utrzymuje się na tym samym poziomie.

Wszystkie powyższe formy oddziaływań profilaktycznych stanowiły kontynuację działań z poprzednich lat i dotyczyły zarówno form realizowanych poprzez specjalnie przygotowane scenariusze zajęć profilaktycznych prowadzonych w szkołach, jak i w przypadku programu „Zamiast na ulicy” formy wychodzenia do młodzieży i angażowania jej w działania profilaktyczne i trzeźwościowe w środowisku pozaszkolnym.

- e) organizowanie konferencji lub szkoleń dla nauczycieli dotyczących profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, a zwłaszcza alkoholu

- nie zrealizowano

f) wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość

- **„XXVI Ogólnopolski Przegląd Abstynenckiej Twórczości Artystycznej - Zamczysko 2017”** w dniach 24–27.08.2017 roku w Olsztynie k./Częstochowy: sfinansowano udział **31 mieszkańców Katowic** (w 2016 roku był finansowany udział w tej imprezie 30 mieszkańców Katowic).

Jest to impreza promująca i ugruntowująca postawy trzeźwościowe, realizowana przez Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno – Turystyczne mające swoją siedzibę w Katowicach. W działalność tego Stowarzyszenia zaangażowanych jest wielu trzeźwych alkoholików, mieszkańców miasta Katowice.

g) prowadzenie kampanii i festynów trzeźwościowych z wykorzystaniem plakatów, ulotek, informatorów dla mieszkańców Katowic

- udział w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej **„Zachowaj Trzeźwy Umysł 2017”** organizowanej przez **Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych**: materiały edukacyjno-profilaktyczne zostały przekazane do szkół podstawowych i gimnazjów (w tym zespołów szkół specjalnych), **47 uczniów z Katowic** zostało laureatami konkursów organizowanych w ramach kampanii, a **uczennica ze Szkoły Podstawowej nr 19 została laureatem nagrody głównej** (odbiór nagrody nastąpił podczas Wielkiego Finału kampanii ZTU 2017 w Centrum Olimpijskim w Warszawie); w 2016 roku również była przeprowadzona kampania w katowickich szkołach i uzyskano podobne rezultaty w liczbie laureatów (zarówno w kategorii wyróżnień, jak i nagrody głównej).

Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” cieszy się bardzo dużą popularnością wśród katowickich szkół, które od kilkunastu lat angażują się w jej prowadzenie jej. Rezultatem są m.in. różnego rodzaju prace konkursowe, które podobnie jak w ubiegłych latach przyniosły kilkadziesiąt wyróżnień laureatów dla uczniów z Katowic.

- **realizowanie działań edukacyjno-profilaktycznych** dotyczących problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałania przemocy domowej: wydrukowano zaktualizowany informator Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który jest sukcesywnie przekazywany do MOPS, placówek opieki zdrowotnej, Policji, Straży Miejskiej, Biura Obsługi mieszkańców UM, Zespołu ds. Leczenia Odwykowego i innych instytucji.

W informatorze zawarte jest szerokie spektrum zarówno miejsc pomocy, jak i informacji przydatnych osobom uzależnionym i ich rodzinom. Ze względu na funkcjonowanie bardzo wielu miejsc pomocy na terenie Katowic istnieje co jakiś czas potrzeba ich aktualizowania.

h) wspieranie grup młodzieżowych liderów trzeźwości

- dofinansowanie udziału **4 uczniów z katowickich szkół ponadgimnazjalnych** w XVIII Edycji Regionalnej Powiatowej Młodzieżowej Szkoły Liderów (w 2016 roku finansowano udział także 4 uczniów).

W działania związane z kreowaniem młodzieżowych liderów trzeźwości zaangażowane jest od wielu lat IV Liceum Ogólnokształcące w Katowicach, które regularnie wykazuje zainteresowanie udziałem swoich uczniów w Młodzieżowej Szkole Liderów.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

a) dotowanie zadań stanowiących realizację Programu

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów” w Katowicach, ul. Andrzeja 12, na realizację zadań:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej – Świetlicy Specjalistycznej w dzielnicy Katowice-Załęże”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 320 796,40 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowane przez wychowawcę w dzielnicy Katowice-Załęże”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 55 000,00 zł.

Katolicka Fundacja Dzieciom w Parafii św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach, ul. Kilińskiego 15, na realizację zadań:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej – Świetlicy Specjalistycznej w dzielnicy Śródmieście Zachód”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 170 800,59 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej - Młodzieżowego Klubu Specjalistycznego w dzielnicy Śródmieście Zachód”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 183 174,00 zł.

Stowarzyszenie „Szansa dla Każdego” w Katowicach, ul. 3 Maja 36/2, na realizację zadania:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie Świetlicy Środowiskowej typu opiekuńczego w dzielnicy Katowice Śródmieście, zwane dalej Klubem Dziecięco – Młodzieżowym Szansa dla Każdego”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 161 137,68 zł.

Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo” w Katowicach, ul. Morcinka 19a, na realizację zadań:

- „ Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej – Świetlicy Specjalistycznej w dzielnicy Katowice-Koszutka”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 225 402,52 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej – Młodzieżowego Klubu Specjalistycznego pod nazwa Młodzieżowy Klub Wspierania Rozwoju Osobistego w dzielnicy Katowice-Koszutka”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 102 906,52 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Katowice-Bogucice”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 65 000,00 zł.

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Jacka w Katowicach, ul. Dębowa 23, na realizację zadań:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej im. św. Brata Alberta w dzielnicy Śródmieście Wschód”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 219 742,66 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej – Świetlicy Specjalistycznej im. św. Barbary w dzielnicy Katowice-Giszowiec”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 205 519,13 zł.

Parafia Ewangelicko-Augsburska z siedzibą w Katowicach-Szopienicach, ul. ks. bpa H. Bednorza 20 na realizację zadania:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej – koła zainteresowań pod nazwą *Klub Profilaktyczny EKIPA w dzielnicy Katowice-Szopienice*”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 71 664,00 zł.

Parafia Ewangelicko-Augsburska z siedzibą w Katowicach, ul. Warszawska 18 na realizację zadań:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej – koła zainteresowań pod nazwą *W SŁONECZNEJ KRAINIE w dzielnicy Katowice-Śródmieście*”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 33 650,00 zł.

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę w dzielnicy Katowice-Śródmieście”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 27 336,00 zł.

- „Ograniczanie ryzyka przemocy w rodzinie”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 5 500,00 zł.

- „Odkryj pomoc w sobie”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 14 732,00 zł.

Rzymsko-Katolicka Parafia św. Józefa Robotnika w Katowicach, ul. Mikusińskiego 8 na realizację zadania:

- „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej - *Świetlicy Opiekuńczej dla dzieci w wieku przedszkolnym w dzielnicy Wełnowiec- Józefowiec*”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 69 360,50 zł.

Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM” z siedzibą w Katowicach przy ul. Korczaka 27, na realizację zadania:

- „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 124 140,00 zł.

Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” w Katowicach, ul. ks. bpa H. Bednorza 22, na realizację zadań:

- „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem *RAZEM MOŻNA WIECEJ*”

- „Trzeźwo myślę – trzeźwo postępuję”

Na wykonanie obu ww. zadań przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 87 188,50 zł.

Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Jędrus” w Katowicach, ul. Macieja 10, na realizację zadań:

- „Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin i osób zagrożonych uzależnieniem”

- „Pomagając innym pomagasz sobie”

Na wykonanie obu ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 26 500,00 zł.

Wspólnota Dobrego Pasterza Klub Młodzieżowy „Wysoki Zamek” w Katowicach ul. Gliwicka 96, na realizację zadania:

- „Zamiast na ulicy”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 69 725,00 zł.

Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii oddział w Katowicach, ul. Warszawska 19, na realizację zadania:

- „*Poradnia dla osób używających i uzależnionych od narkotyków i alkoholu oraz współuzależnionych*”

Na wykonanie ww. zadania przeznaczono środki w formie dotacji w wysokości: 18 051,50 zł.

- w okresie sprawozdawczym zawarto **6 umów** na wykup usług (w tym: 3 z organizacjami pozarządowymi), w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych.

b) wzmacnianie kompetencji w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem, poprzez szkolenia wybranych grup zawodowych

- szkolenia zorganizowane przez Miejską Izbę Wyrzeźwien i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu, prowadzone przez psychologów i terapeutów, dla różnych grup zawodowych, w tym we współpracy ze Szkołą Policji w Katowicach przeszkolono **539 policjantów** (w 2016 roku przeszkolono 792 policjantów, liczba przeszkolonych wynika ze zgłaszanego zapotrzebowania ze strony Szkoły Policji w Katowicach).

5. Prowadzenie regularnych kontroli w placówkach handlujących napojami alkoholowymi w zakresie przestrzegania przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowanie na uzasadnione wnioski interwencji związanych z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa.

Zespół Kontrolny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadził **194 kontrole** w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym w: **94 sklepach i 100 lokalach gastronomicznych**, w **25 punktach sprzedaży (w 6 sklepach i w 12 lokalach gastronomicznych)** stwierdzono brak ustawowo wymaganej informacji „Alkohol szkodzi zdrowiu”, w rezultacie czego funkcjonariusze Straży Miejskiej nałożyli mandaty. W 2016 roku skontrolowano 178 punktów i w 27 punktach wystawiono mandaty.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaopiniowała pod względem usytuowania punktu oraz posiadanego limitu **358 wniosków** przekazanych przez Wydział Spraw Obywatelskich (w 2016 roku zaopiniowano 463 wnioski) w oparciu o uchwałę nr XLVIII/1002/05 Rady Miasta Katowice z dnia 24 października 2005 roku w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta Katowice miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz uchwałę nr LXVI/1348/10 Rady Miasta Katowice z dnia 25 października 2010 roku w sprawie ustalenia dla miasta Katowice liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.

II. Struktura finansowania Programu.

Dział 851 Ochrona zdrowia,

Rozdział 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Plan:	5.755.991,00 zł	tj. 98,33%
Wykonanie:	5.659.708,23 zł	

Dysponenci środków finansowych:

Wydział Polityki Społecznej		
Plan:	2.567.857,00 zł	tj. 99,75%
Wykonanie:	2.561.516,55 zł	

Wydział Zarządzania Kryzysowego

Plan:	80.000,00 zł	tj. 99,98%
Wykonanie:	79.985,30 zł	

Wydział Edukacji i Sportu

Plan:	400.000,00 zł	tj. 100%
Wykonanie:	400.000,00 zł	

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

Plan :	1.528.207,00 zł	tj. 99,71%
Wykonanie:	1.523.806,30 zł	

w tym finansowanie działalności:

- 5 Świetlic MOPS i 3 Kluby Młodzieżowe	858.535,50 zł
- Centrum Rehabilitacji Społecznej	105.751,03 zł
- asystenta rodziny w ramach Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Promocji, Metodyki i Strategii	45.149,53 zł
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz schronienia dla ofiar przemocy	400.406,24 zł
- zakupu usług w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej prowadzonych przez Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam” oraz Stowarzyszenie „PoMOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej	113.964,00 zł

Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Katowicach

Plan :	709.687,00 zł	tj. 99,95%
Wykonanie:	709.302,00 zł	

Szkoły i placówki oświatowe

Plan :	470.240,00 zł	tj. 81,89%
Wykonanie:	385.098,08 zł	

W okresie I – VI 2017 roku realizowane w placówkach:

Szkoły Podstawowe nr: 2, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 27, 29, 31, 34, 36, 42, 44, 45, 51, 53, 59, 62, 65, 66, 67

Zespół Szkół Integracyjnych nr 1

Zespoły Szkolno-Przedszkolne nr: 1, 2, 3, 4

Gimnazja nr: 3, 4, 5, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 7 i Zespół Szkół nr 1

Zespoły Szkół Specjalnych nr: 8, 9, 10, 11, 12

VIII LO

Od września 2017 roku, po reformie systemu oświaty, kontynuowano realizację przy zastosowaniu nowego podziału i nazewnictwa szkół.

Podsumowanie

Realizacja **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok** przyczyniła się do realizacji założonych celów, takich jak:

- zmiana obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ograniczanie skali występowania zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży poprzez realizację działań profilaktycznych,
- zwiększanie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie oddziaływań na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom, w tym kompleksowej pomocy psychospołecznej, prawnej i pomocy w odbudowie więzi społecznych i rodzinnych.

W celu osiągnięcia jak najtrwalszych i długofalowych efektów działania były skoncentrowane na dzieciach i młodzieży. Realizowane programy były skierowane do ogólnej populacji uczniów katowickich szkół, ale również do dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych, w tym z problemem alkoholowym.

Program realizowany był przez wiele podmiotów, w tym jednostki miejskie, wydziały Urzędu Miasta, organizacje pozarządowe. Działania prowadzone w ramach Programu mają charakter długofalowy, ponieważ działania krótkoterminowe pozostają w przypadku problematyki rozwiązywania problemów alkoholowych mało skuteczne.

W związku z powyższym rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań podejmowanych przy realizacji **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**.